

შემოქმედებითი და ვიზუალური აქტივობების როლი საკუთარი
იდენტობის აღქმის განვითარებაში საგნის „მე და საზოგადოება“ სწავლების
პროცესში

თიკა მუსხელიშვილი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარმოდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიზნესის,
ტექნოლოგიისა და განათლების ფაკულტეტზე მაგისტრის აკადემიური ხარისხის
მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად*

პროგრამა: დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლის განათლება (საზოგადოებრივი
მეცნიერებებისა და სპეციალური მასწავლებლის არჩევითი მოდულებით)

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ასოცირებული პროფესორი დავით მაღაზონია

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2026

განაცხადი

როგორც წარმოდგენილი ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი შეიცავს ჩემს ორიგინალ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

თიკა მუსხელიშვილი

19.06.2026

აბსტრაქტი

საკუთარი იდენტობის აღქმის განვითარება დაწყებითი საფეხურის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან გამოწვევას წარმოადგენს, რადგან სწორედ ამ ასაკში იწყებენ ბავშვები საკუთარი თავის, ინტერესების, ემოციებისა და სოციალური კავშირების გააზრებას. აღნიშნულ პროცესში განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ისეთ სასწავლო აქტივობებს, რომლებიც მოსწავლეებს საკუთარი თავის თავისუფლად და მრავალმხრივ გამოხატვის შესაძლებლობას აძლევს. ამ მხრივ, შემოქმედებითი და ვიზუალური აქტივობები მნიშვნელოვან როლს ასრულებს, რადგან ბავშვებს ეხმარება საკუთარი გამოცდილებების, ემოციებისა და ინტერესების არა მხოლოდ ვერბალურად, არამედ ვიზუალური ფორმებით წარმოჩენაში.

წინამდებარე ნაშრომი შეეხება შემოქმედებითი და ვიზუალური აქტივობების როლს საკუთარი იდენტობის აღქმის განვითარებაში საგნის „მე და საზოგადოება“ სწავლების პროცესში. კვლევის მიზანი იყო იმის შესწავლა, თუ როგორ უწყობს ხელს შემოქმედებითი და ვიზუალური აქტივობების გამოყენება მესამეკლასელთა თვითგამოხატვის, თვითრეფლექსიისა და საკუთარი იდენტობის გააზრების პროცესს.

კვლევა ეფუძნება დიზაინზე დაფუძნებული კვლევის მეთოდოლოგიას და ჩატარდა 2025-2026 სასწავლო წელს ქალაქ თბილისის კერძო სკოლაში - “თანამედროვე განათლების აკადემია”. კვლევაში მონაწილეობდნენ მესამე კლასის 18 მოსწავლე და კლასის დამრიგებელი. პრაქტიკის კვლევის ფარგლებში გამოყენებულ იქნა უპირატესად თვისობრივი კვლევის მეთოდები, ხოლო მონაცემთა ანალიზში გამოყენებული იყო ცალკეული რაოდენობრივი მაჩვენებლებიც. კვლევის პროცესში განხორციელდა მასწავლებელთან ინტერვიუ, ვიზუალური დავალებები, დაკვირვება, კითხვარები, ფოკუს-ჯგუფები და შემოქმედებითი აქტივობები.

დიაგნოსტიკის ეტაპზე გამოიკვეთა, რომ მოსწავლეები ძირითადად მხოლოდ ხატვას იყენებდნენ თვითგამოხატვის საშუალებად, იშვიათად მიმართავდნენ განსხვავებულ ვიზუალურ ფორმატებს და ხშირად განიცდიდნენ შეცდომის დაშვების შიშსა და ემოციურ დამაბულობას. მიღებულმა შედეგებმა დაგვანახა, რომ საჭირო იყო ისეთი ინტერვენციების დაგეგმვა, რომლებიც ხელს შეუწყობდა როგორც შემოქმედებითი ფორმატების გამრავალფეროვნებას, ისე მოსწავლეთა თავდაჯერებულობისა და თავისუფალი თვითგამოხატვის განვითარებას.

კვლევის ფარგლებში განხორციელდა რამდენიმე ინტერვენცია, რომლებიც ორიენტირებული იყო უსაფრთხო და მხარდამჭერი გარემოს შექმნაზე, მრავალფეროვანი შემოქმედებითი აქტივობების გამოყენებასა და საკუთარი იდენტობის განსხვავებული ფორმებით წარმოჩენაზე. მოსწავლეები ჩართული იყვნენ სხვადასხვა ვიზუალურ და შემოქმედებით აქტივობაში, მათ შორის: კოლაჟი, „ჩემი პორტრეტი“, „ჩემი სიმბოლოები“, მოდელირება და სხვადასხვა მასალით ნამუშევრების შექმნა.

ინტერვენციების დასრულების შემდეგ მიღებულმა შედეგებმა აჩვენა, რომ გაიზარდა მოსწავლეთა ჩართულობა, შემოქმედებითი თავისუფლება და ვიზუალური თვითგამოხატვის მრავალფეროვნება. მოსწავლეები უფრო თავდაჯერებულად წარმოაჩენდნენ საკუთარ ნამუშევრებს, თავისუფლად საუბრობდნენ საკუთარ ემოციებსა და ინტერესებზე და აქტიურად იყენებდნენ სხვადასხვა ვიზუალურ ფორმატსა და სიმბოლურ ელემენტებს საკუთარი იდენტობის გამოსახატავად. კვლევამ ასევე ცხადყო, რომ შემოქმედებითი და ვიზუალური აქტივობები ხელს უწყობს არა მხოლოდ თვითგამოხატვის, არამედ ემოციური გახსნილობის, თვითრეფლექსიისა და სოციალური ურთიერთობების განვითარებას.

კვლევის შედეგებიდან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია საგნის „მე და საზოგადოება“ სწავლების პროცესში შემოქმედებითი და ვიზუალური აქტივობების სისტემატურად გამოყენება, რადგან მსგავსი აქტივობები ქმნის მოსწავლეზე ორიენტირებულ,

ინკლუზიურ და უსაფრთხო სასწავლო გარემოს, რომელიც ხელს უწყობს საკუთარი იდენტობის გააზრებასა და თავისუფალ თვითგამოხატვას.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: “იდენტობა”, “თვითგამოხატვა”, “შემოქმედებითი აქტივობები”, „ვიზუალური აქტივობები“, „დაწყებითი საფეხური“, „მე და საზოგადოება“, „დიზაინზე დაფუძნებული კვლევა“, „თვითკონცეფცია“.

Abstract

The development of self-identity perception is one of the key challenges at the primary education level, as it is during this stage that children begin to understand themselves, their interests, emotions, and social relationships. In this process, particular importance is attached to learning activities that provide students with opportunities for free and multifaceted self-expression. Creative and visual activities play a significant role in this regard, as they help children represent their experiences, emotions, and interests not only verbally but also through visual forms.

This paper examines the role of creative and visual activities in the development of self-identity perception within the teaching process of the subject *Me and Society*. The aim of the study was to explore how the use of creative and visual activities supports third-grade students' self-expression, self-reflection, and understanding of their own identity.

The study is based on a Design-Based Research (DBR) methodology and was conducted during the 2025–2026 academic year at the private school *Academy of Modern Education* in Tbilisi, Georgia. The participants included 18 third-grade students and their classroom teacher. Predominantly qualitative research methods were employed within the framework of action research, while selected quantitative indicators were also used in the data analysis process. Data were collected through teacher interviews, visual tasks, observations, questionnaires, focus groups, and creative activities.

The diagnostic phase revealed that students mainly relied on drawing as a means of self-expression, rarely used diverse visual formats, and often experienced fear of making mistakes and emotional tension. These findings indicated the need for interventions that would both diversify creative forms of expression and promote students' confidence and freedom of self-expression.

Several interventions were implemented throughout the study, focusing on creating a safe and supportive environment, incorporating diverse creative activities, and encouraging students to represent their identities in various ways. Students participated in a range of visual and creative activities, including collage-making, “My Portrait,” “My Symbols,” modeling, and creating artworks using different materials.

The results obtained after the interventions demonstrated increased student engagement, creative freedom, and diversity in visual self-expression. Students presented their work with greater confidence, spoke more openly about their emotions and interests, and actively used various visual formats and symbolic elements to express their identities. The study also revealed that creative and visual activities contribute not only to self-expression but also to the development of emotional openness, self-reflection, and social relationships.

Based on the findings, it is important to systematically integrate creative and visual activities into the teaching of *Me and Society*, as such activities foster a student-centered, inclusive, and safe learning environment that supports identity development and free self-expression.

Keywords: identity, self-expression, creative activities, visual activities, primary education, *Me and Society*, Design-Based Research, self-concept.

მადლობა

მადლობას ვუხდით “თანამედროვე განათლების აკადემიის” დირექტორს დავით მაღაზონიას კვლევის პროცესში გაწეული მხარდაჭერისა და დახმარებისათვის. ასევე, ბატონი დავითი გახლდათ ჩვენი კვლევის აკადემიური ხელმძღვანელი, შესაბამისად ორმაგად ვუხდით მადლობა გაწეული შრომისათვის. მან გაგვიზიარა საჭირო ლიტერატურა, დაგვხმარა ინტერვენციების სწორად დაგეგმვაში და მის მიერ მოცემული უკუკავშირი იყო დროული და მიზანმიმართული.

მადლობას ვუხდით თანამედროვე განათლების აკადემიის მე-9 კლასის მოსწავლეებს, მათ დამრიგებელს ელენე კერესელიძეს და მთელს კოლექტივს აღიშნულ კვლევაში მონაწილეობისა და მხარდაჭერისათვის.

ასევე, მადლობას ვუხდით ინტერვენციის განმხორციელებელ პირებს, რომლებმაც დიდი როლი ითამაშეს კვლევის განხორციელების პროცესში და უსასყიდლოდ, კეთილი ნებით მიიღეს მონაწილეობა აღნიშნულ პროცესებში.